

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségébe tartozó egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ -NEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11-13. Telefon: József 6-70

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is

Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Gyermeknaptárunk az 1916. évre.

Gyermeknaptárunk XVIII. évfolyama, mely a jövő évre szól, szokott szép külsővel, értékes és érdekes tartalommal megjelent már és örömeire szolgálhat minden magyar gyermeknek, szülőnek és pedagógusnak.

A szerkesztőbizottság elnöke K. Nagy Sándor volt, tagjai Monostori Károly, Selymesy Ferenc és Fodor Árpád.

A színes címlapot és a többi szép képet az idén is Vezényi Elemér művészetének köszönhetjük.

Ez az évfolyam magán viseli a háborus idők jellegét. Mindjárt beköszöntötte a naptári rész előtt Szabolcska Mihály remek verse: „Hadbaszállás idején.“ A naptári rész után az idén is elnökünk, Máday Izidor ny. min. tanácsos írt előszót. Öreg királyunk képe áll ennek élén és a gyönyörű sorok a hazáról és királyról szólnak. Azután ismét találkozunk kis könyvünkben ifjúsági irodalmunk legelső íróival, kik örömmel hozzák áldozatukat hazánk gyermekségének és a szívképzés nagy ügyének.

Benedek Elek örökszép költeménye: „Az én pacsirtám“, a madárka és a szántóvető évezredes hűségét, hazájához való ragaszkodását mutatja be könnyekig megható hangulatban. Pásztor József kedves és érzékeny történetet adott „A háromlábú kutya“ címmel; a szegényke egyik lábát a villanyos vasút vágta le. Gaal Mózes remek költeményében „Az útrakelő fecskék“ búcsúznak el tőlünk, de a mélabús hangulat reményt sugárzóvá derül: „Uj tavaszra, uj remény kel: Visszahoznak szárnyaink, Nehéz idők bús emlékek, Az emberek feledjék el, Legyen a múlt árnya mind.“ K. Nagy Sándor „Bajvívás a felhők között“ című elbeszélésében egy pacsirtát zsákmányul ejt egy karvaly, ezt pedig ugyanabban a pillanatban lelövik egy repülőgépről.

„A kutyák jószívűsége“, „A szilaj Kese“, „A rossz tréfa megtorlása“ című kedves apróságokat egyesületünk egyik vezetője írta. „Szervusz csacsi pajtás“ című gyermekvers és „A gyermeknap“ szintén előkelő helyekről valók. Fodor Árpád két tanuló levelét közli a madarak és fák napjáról. Kedves, szelid humorú versecskéket Tordai Grail Erzsébet írta: „Oh! te szegény Bobi kuszi!“ és Veveránné Wárlám Rózától: „Cirmos büszkesége.“ Madárvédelmi célzatú versek: Fővenyessy Jánostól: „A gyermek és a madár“, Báthory Gáborától: „Tavaszi dal“ és „Ne bántsd az éneklő madárt.“

Csibe Károly szépen mondja el, hogy egy kis

fiú karácsony estéjén a kis Jézuska „elé“ ment, kint a hóban elaludt, de Buksi kutya haza vitte kis gazdáját. Egy madárvédő tanító eredményeit adja elő Mencsary Károly „Körtvélyesen ünnepelnek“ cím alatt. „Ráró“ című elbeszéléssel és „Kép a gyermekorból“ című rajzzal Monostori Károly és leánya, Monostori Ágnes gyönyörködtetik az olvasókat. Bayné Tóth Erzsébet szépprózájában egy fenyőfa beszél el egy fülemilének, mit látott ebben a háborus évben. Szabó Jolán szépen beszél el, hogy egy kis leány megment egy kis madarat a megfagyástól és tavasszal szabadon bocsátja azt. Fleischmann Dezsőné pedig a hű Sajó és a huncut Micurka esetét adja elő. Közben még egyszer találkozunk Szabolcska Mihállyal, ki szép versben inti gyermekeinket: „Csak imádkozzatok, édes kis fiaim!“

Híven szolgálja a mi Gyermeknaptárunk legújabb évfolyama is az állatvédelem céljait, de megfelel a nevelés egyéb kivánalmainak is. Csupa érzelem ez a kedves könyvecske érzékenység nélkül, csupa vallásosság és csupa hazaszeretet.

*

Mint minden évben, úgy az idén is felajánlottunk Gyermeknaptárunkból 18 ezer példányt a a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak, aki elismeréssel fogadta ezt és szétküldözte az összes magyarországi iskoláknak.

Az Országos Állatvédő Egyesület kérelemmel fordult az alispáni és polgármesteri hivatalokhoz, hogy rendeljenek a Gyermeknaptárból a szegény gyermekek közötti kiosztás céljára. Már számos megrendelés történt a törvényhatóságok részéről.

Az egyházi főhatóságokat és királyi tanfelügyelőket pedig arra kértük, hogy körlevélben ajánlják kiadványunkat az iskoláknak. Ki is adtak és nekünk is megküldtek már több ajánló körlevelet. Ezek közül ez alkalommal Esztergom vármegye kir. tanfelügyelőjének, dr. Pacséri Károly kir. tanácsosnak lelkes hangú körlevelét egészében közöljük.

A körlevél a következő:

Az Országos Állatvédő Egyesület mint a múltban, úgy az 1916. évre szóló „Gyermeknaptár“-át kiadta.

Eltekintve a nemes céltól, melyet az egyesület az állatvédelem terén kitűzött, a naptár csekély 10 filléres árával a tanítók „Eötvös Alap“-ját is segítyezi, mivel minden egyes példány után begyűlt 10 fillérből 1 fillért az „Eötvös Alap“-nak juttat.

Amidőn tankerületem tanítói a naptár terjesztésével

az Orsz. Állatvédő Egyesület nemes törekvéseit támogatják, egyúttal saját humánus egyesületük javát is előmozdítják.

A naptár csekély ára igazán nincs arányban az értékes belső tartalommal, mely nemcsak a gyermekeknek nyújt kedves örömet, de az idősebbek is élvezettel olvassák. A versikék és ismertetések pedig felhasználhatók a „Madarak és fák napja“ ünnepélynél.

Midőn a Gyermeknapot szíves terjesztését kérem tanítóimtól és tanítónőimtől, kérem a tekintetes Igazgatóságot, sziveskednék saját hatáskörében is az állatvédelem célját támogatni minden téren, mert sajnálattal bár, de meg kell állapítanom, hogy e téren sok a pótolni való.

Megrendelések postautalványon az Országos Állatvédő Egyesülethez, Budapest, IX., Ernő-utca 11—13. sz. címzendők.

Esztergom, 1915. november 2.

Dr. Pacséri Károly
kir. tanácsos, tanfelügyelő.

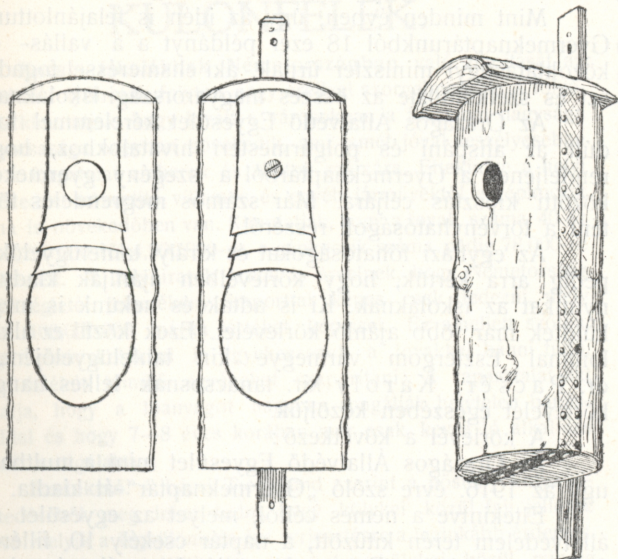
A fészekodvak ügye a háboruban.

Irta: Csörgey Titus.

(Befejezés.)

Azok után, a mit e lap előbbi számában a sérült fészekodvak kijavításáról elmondottam, lássuk már most, miként lehetne az elpusztult odvakat, legalább ideiglenesen, házi készítményekkel pótolnunk.

Tudva azt, hogy az eddig ismeretes műodvak között a Berlepsch-rendszerűek, tehát az egyetlen kérges fatörzsdarabba vájottak a legjobbak, első sorban ezeknek az utánzására kell törekednünk. Minthogy az ilyen

1. ábra. Házilag készíthető Berlepsch-rendszerű odu.

odu üregének egy darabból való kifúráshoz gép volna szükséges, úgy segítünk e bajon, hogy a fatönköt a

mellékelt ábra szerint hosszában átfűrészelve, 2 részletben vájjuk ki az üreget s a 2 egybeillő részt lehetőleg a rozsdától mentes horganybádoggal szegecseljük egybe. A tönköt azután szellős, árnyékos helyen teljesen kiszáritjuk s csak ekkor fúrjuk meg a bejáró lyukat s látjuk el az odut fedéllel és tartó léccel. A fészeküreg kimélyítése egyszerű hengeres kézivesővel végezhető, nem is fáradtságos, mert az odu nyár-, fűz- vagy égerből, tehát könnyen faragható fából készül. A vésés simaságára sem kell nagyon ügyelnünk, mert hiszen a mesterséges odu eredetije, a harkály vájta odu belseje is érdes. A bejáró lyuk készítése is elég egyszerű, mert a hozzá való 3·5 és 4·5 cm. átmérőjű körfűrőbetét a legtöbb nagyobb vaskereskedésben kapható. Az egész felszerelés tehát csupán a kézi vésőből, a körfűrőből, a bejárólyuk elsímitásához használt fareszelőből, valamint a bádoggmetszésre is alkalmas kertészollóból — tehát a legtöbb vidéki háztartásban amúgy is meglévő eszközökből áll. Az egyedüli nehézség a nyers anyagnak, a minták szerint 29 és 41 cm. hosszúra vágott fatörzsdaraboknak beszerzésében van. Ezzel szemben az így készült műodvak az a nagy előnye, hogy a madarak épp oly bizalommal fogadják és foglalják el azonnal, akár csak az egy darabból álló gyári készítményt. Nem kell tehát várniuk, a míg a madarak lassanként hozzájuk bátorodnak, s így nemcsak a régebbi oduállomány kiegészítésére, hanem egészen új fészekodu-telepek létesítésére is sikerrel alkalmazhatók.

Sajnos azonban, madárvédőink túlnyomó részének nincs módjában nyers faanyaghoz jutni. Ezek tehát kénytelenek egy időre a mesterséges madárodu ősi alakjához, a deszkákból összerótt „seregély-házikóhoz“ visszatérni.

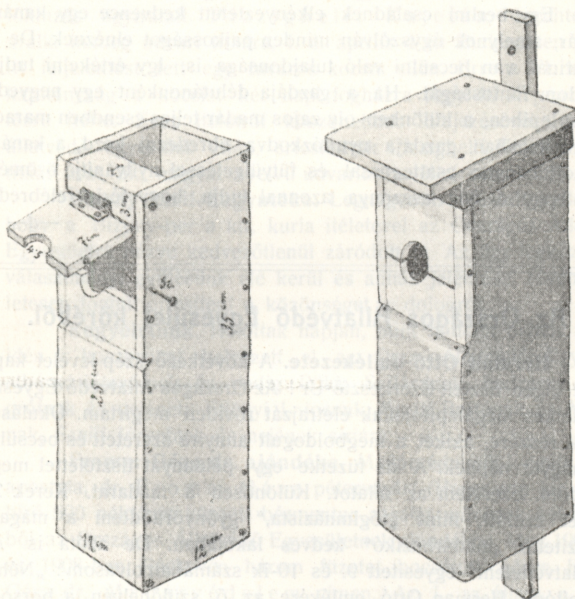
Ilyen deszkaházikók különben tudomásom szerint eddig is számos helyen készültek s a róluk szóló hirt mint a madár iránt megnyilvánuló szeretetnek és a madárvédelem méltánylásának jelét mindenkor örömmel vettem. Emellett azonban nem fojthattam el azt az aggodalom keltette kérdést sem, vajjon ezek az annyi szeretettel készült házi eszközök minden esetben megfeleltek-e céljuknak? Megfeleltek-e annak a követelménynek, hogy a mesterséges odvak szilárdnak, vízállóak, eléggé tágasnak és különösen eléggé mélynek kell lennie. S e tekintetben nem elég arra hivatkoznunk, hogy a fészkelőhely dolgában olyannyira megszorult madaraink némelyike megtelepült a készítményünkben. Mert például a cinege egyéb hely híjján a vízszintesen függesztett, alig ökölnyi üregű cserépkorsócskába is belefészkel. Csakhogy a fiókái az ilyen kényelmetlen, szűk üreget már fejletlen korukban kénytelenek elhagyni s ebben a gyámoltalan állapotukban tömegesen válnak a macskák, szarkák, szajkók áldozatává. Ezért oly fontos, hogy az odu eléggé tágas és mély, tehát a bejáró lyuktól mérve legalább is 15 cm. mélységű legyen, hogy az örökké nyugtalan madárfiak ki ne tudjanak belőle kapaszkodni amíg teljesen ki nem fejlődtek.

A deszkaodvak terén tudomásom szerint eddig a fejrémgyei Tárnok község derék tanítója, Radetzky Gyula alkotta a legtöbbet, pompásan oldva meg úgy a tartó lécz, mint a leemelhető fedél kérdését is.* Készítményei a betelepülés tekintetében is jól megállták

*) Jelenleg katona. Béke idejében szívesen küld szabásmintát.

a próbát. Csak egy nagy baj van velük: előállításuk oly pontosságot, faipari gyakorlottságot és mindezek felett oly műhelyberendezést igényel, a minővel csak kevesen rendelkeznek.

Ez a körülmény készítetett arra, hogy a tél folyamán oly deszkaodut szerkesszék, a melyet bárki a leg-egyszerűbb házi eszközökkel is könnyen előállíthat s a mely mégis minden lényeges követelménynek megfelel. A mellékelt ábrán bemutatott műodu 1·5—2 cm. vastagságú gyalulatlan deszkából készül és kátrányos fedéllemezrel van vízállóvá téve, valamint a hasadozás veszélyes következményeitől megóva. Szerkezetében csak annyi az újítás, hogy nem a fedelén nyílik, hanem a homlokzatán, kis forgópánt körül mozgó ajtócskával, melyet belülről 2 léc-ütközőhöz támasztunk és 2 oldalról lazán betölt szeggel rögzítünk meg. Az ajtócskát tartó

2. ábra. Elülnyíló deszka-odu.

homlokzathoz deszka helyett lécdarabot veszek. Ebben jobban tart a csavar. Csavarral van az odu 8 sarka is egybefogva s csak az oldalak vannak szegecselve. A kapaszkodó barázdákat a mellső odufal belsejébe fűrészrel karcoljuk 2 cm-es közökben. Ebbe a deszkába kívülről is fűrészszelünk lefelé nyíló barázdát, amelybe a kátránypapír-köpeny szélét az ábra szerint beszegecseljük. Ez arra való, hogy a lecsurgó esővíz ne juthasson a köpeny alá.

A munkának ez a sorrendje: a 3 db. 35/12 cm. s a 25/12 cm.-es deszka egyesítése valamint a fenékdesszának és a homloklécnek beillesztése után felszegecseljük a kátránypapír köpenyt, mely egy darabból vágva, az odu hátsó falát is borítja. Ezután az ajtócskát szereljük fel a lehetőleg rézből való forgópánttal. Folytatjuk a fedél deszka alá kerülő s a köpenyre ráboruló kátránypapír-sapka felrakásával, majd a 20/18 cm-es fedél deszka felszegezésével valamint az ajtócskát rögzítő, kihúzható szegek üregeinek kifürésztésével. Végül

a tartólécet illesztjük fel, nem szeggel, hanem csavarokkal, melyek egyikét a fedél deszkába hajthatjuk.

Mindehhez alig kell szerszám, mert hiszen szükségből még a 4·5 cm. átmérőjű bejáró lyuk 2 félkörét is zsebessel faraghatjuk ki.

A mennyiben az odu nem 1·5 hanem 2 cm. vastag deszkából készülne, mellső és hátsó falának szélessége 12 cm. helyett 11 cm-re veendő, mert különben nagyon is téglányalakúvá nyúlna az odu harántmetszete.

Ily vastag deszka mellől a kátránypapír-köpeny esetleg el is maradhat; a vízálló fedélsapka azonban ez esetben is feltétlenül szükséges. Úgy a fedél deszkát mint az esetleg köpeny nélkül maradt oldalfalakat ajánlatos barnára vagy szürkére páczolni, hogy az odu minél avultabbnak lássék. Így hamarabb akad lakója. Barna páczot a kálium hypermanganát híg oldata ad; szürke páczot pedig úgy kapunk, hogy vasreszelékre vagy rozsdás szegek törmelékére ecetet öntünk.

A leírt oduszerkezet előnyei ezek: ürege a B-odunak megfelelően tágas és mély; fedele feltétlenül vízálló, szilárd, szélben le nem billenő; ürege kézzel is könnyen tisztítható s a benne lévő fészket s lakóit is jól láthatjuk, kivált ha zsebtükörrel is belevilágítunk; vetemedéstől a 8 sarkot egybefogó csavarok védik, hasadozástól a kátránypapír-köpeny óvja. Ezzel szemben természetesen megvannak a fogyatékségei is, a melyek a deszkából készült odvak közös hibái. Az, hogy szögletes idomaival erősen elüt a fatörzs-odu természetes hengeres alakjától, még a kisebbik baja, kivált ott, hol a madarak már hozzá szoktak a mesterséges oduhoz. Jóval nagyobb hibája az, hogy hőszigetelés dolgában messzire elmarad a fatörzsbe vajt odu mögött, tehát nyáron melegebb, télen hidegebb a belseje. Ez elmúlt nyár egyik kivételesen forró napján a deszkaoduban 29, a fatörzs-oduban csak 24 Celsius fokot mutatott a hőmérő. Az 5 foknyi többletet nem a kátránypapír-köpeny sötét színe okozta, mert a melléje tett csupasz deszkaoduban is ugyanakkora hőfokot mértem. A kátránypapír sötét színét nyilván teljesen ellensúlyozta a kissé elálló burkolat szigetelő hatása.

Fontosabb ennél a téli hőmérsékletben várható eltérés. Hogy ez mennyire nem közömbös a téli éjszakákat az odvakban töltő madarakra, eléggé bizonyítja az a tünet, melyet dr. Mauks Károly észlelt Algyógyon, hogy t. i. nagy hideg idején a csupa fatörzs-odu közül is a legkisebb A-mintájában bűjnek össze éjszakánként a cinegék, nyilván azért, mert ennek az üregét jobban be tudják melegíteni.

Mindebből azt látjuk, hogy a legjobban megszerkesztett deszkaodu sem ér fel a Berlepsch-bárá alkotta fatörzs-oduval, mert különösen télen nem nyújthat oly védelmet, mint amaz. Mai szorult helyzetünkben kétségtelenül nagyon kívánatos kisegítő eszköz, teljes megnyugvásunkra mégis csak a fatörzs-odvak szomszédságában alkalmazhatjuk.

Akinek tehát nincs módjában a deszkaodvak közé legalább is 1—2 fatörzs-odut beosztani, jól teszi, ha azokat csak tavasszal tisztogatja, hogy a cinegék a használt fészkek meleg szövedékében bűjhassanak meg a téli éjszakákon.

Felhívás szövetséges egyesületeinkhez a téli állatvédelem ügyében.

A zordon idő beálltával arra kérjük t. szövetséges egyesületeinket, hogy az időszakhoz alkalmazott téli állatvédelem érdekében rendőrhatalóságaiktól köriratok kibocsátását eszközöljék ki, e köriratoknak falragaszokon, lapokban, kidobolás által vagy más utakon való megszélesített körtü közzétételéről gondoskodjanak, az állatokkal való bánásmódot maguk t. szövetséges egyesületeink is legélibb figyelemmel kísérjék és megbizottaik, meg más tagjaik által ellenőriztessék.

Más években is egyik legfontosabb kötelességünk a tél elején a megelőző intézkedések megtétele, de az idén különösen a lovak és más igás állatok még jobban rászorulnak az emberséges bánásmódra, mint máskor. Nagyonbbrészt a kisebb munkaképességű lovak maradtak ilthon, ezenkívül vannak a harctérről visszakerült hibás és beteges lovaink; e kevés gyenge lónak kell elvégeznie a teljes lóállomány munkáját. Tegyük tehát őket képesekké e nagy feladatra jó bánásmód, gondozás és alapos táplálás által és küzdjünk az embertelen durvaság, túlterhelés, elhanyagolás és kizsárolás ellen. E munkánkban többször találkozunk a kényszerűséggel és tudatlansággal, mint a szivtelenséggel. Találjuk meg szakértésünkkel, tapintatunkkal és jó szívrünkkel mindenkor azt az utat, mely célunkhoz vezet.

Az igás állatok védelme tekintetében különösen csak arra hívjuk fel t. szövetséges egyesületeink becses figyelmét, hogy egyes elhanyagolt útszakaszok javítását szorgalmazzák, kritikus helyeken elfogatok állítását sürgessék, a lovak élesvasalását és állásközben való letakarását követeljék meg és a hosszabb ideig (különösen kocsmák előtt) való kinn várakozást ne engedjék meg.

Ezenkívül kérjük t. szövetségeseinket, hogy hű házőrzőinkre és egyéb kinn telelő háziállatra is gondoljanak. Ólaikat az északi szélről és hóvizatartól védett helyre állítsák, az ólak réseit zárják el és padlójukat alommal lássák el.

Ingyenes munkásainknak, a hasznos madaraknak pedig menedékhelyül akasszanak ki fészekodvakat, készítsenek védett etetőhelyeket és nyújtsanak nekik táplálékot. Majd megszolgálják gondoskodásunkat.

Végre ne feledkezzünk meg még az erdő és a mező hasznos vadairól se!

Ügybaráti üdvözléssel, a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége nevében:

Budapest, 1915. nov. 20-án.

Fodor Árpád
tanár, főtitkár

Máday Izidor
ny. min. tanácsos, elnök.

Okos állatok.

Olvasóink szórakoztatása céljából közlünk néhány apróságot.

Macsák ajtót nyitnak úgy, hogy reá ugranak a kilincse, azt alsó lábaikkal lefelé nyomják, azután hátsó lábaikkal neki-támaszkodnak az ajtófélának és testükkel gyakorolt nyomással nyitják az ajtót.

Henri Choupin írja, hogy egy nyalánk macska a kulccsal

bezárt éléskamrába is bejutott úgy, hogy fel-fel ugorva, a kulcsra addig mért ütésekkel, míg az a zárban megfordult és ez kinyitott.

A nevezett szerző szerint a wathi-i érseknek macskája, midőn bizonyos szükség szempontjából a szabadba kívánt jutni, mindannyiszor az inasnak csöngetett.

Egy kis angol terriert gazdája kitanította a csengetésre és mindig úgy szólt neki: „Lady csengess!” Egy izben a cseléd a szobában volt és a kis kutya gazdája, hogy megtévessze, reá szólt: „Lady csengess!” A kis terrier erre azonban nem reagált.

Egy párizsi tőkepezés macskája hasznára fordította gazdájának azt az állatvédő eljárását, hogy a kertben kenyérmorzsát és egyéb eleséget szórt a madaraknak. A macska közel, rejtett helyben lesben volt és egy-egy madarat csipett el magának. Egy izben a kiszórt eleséget elborította a hó. A macska elég furfangos volt, elkötötte a havat és a kenyérmorzsákat gondosan a hóra helyezte el. És ennek a furfangnak is meg volt az eredménye, mert a macska csakhamar ismét szert tett egy prédára.

Egy berlini családnak elkényeztetett kedvence egy kanári madár, amelynek úgyszólván minden pajkosságot elnöznek. De a kanárinak van becsülni való tulajdonsága is. Így értékelni tudja az álom fontosságát. Ha a gazdája délutánonként egy negyed-órára lepihen, a különben oly zajos madár teljes csendben marad. Amint azonban gazdája nyugtózkodva ébredezni kezd, a kanári szokott hangos csattogással és füttyöléssel nyilvánítja örömét, úgy, hogy a ház asszonya azonnal tudja, hogy férje felébredt.

—d—

Az Országos Állatvédő Egyesület köréből.

Herman Ottó emlékezete. A következő szép levelet kaptuk: „Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Az Országos Állatvédő Egyesület lelkes megalapítójának életrajzát röviden megírtam. Okuláslul azok részére, akiket a megboldogult annyira szeretett és becsült: a magyar népnek. A kis füzetke egy példányát tisztelettel megküldöm. Szeretem az állatot. Különösen a madarat. Kerek 20 évvel ezelőtt, mint „főgimnázista,” gyönyörködtem a magam készítette „madárházikó” kedves lakójában. De azóta is. Az „Állatvédelem” egyesített 9. és 10-ik számában olvasom: „Néhai alapítónk, Herman Ottó emlékére az ő szülőhelyén, a borsod-megyei Hámorban madárvédelmi telep alapítását kértük stb.” A terv szép. Csak egy megjegyzésem van. Hermann Ottó születési helye nem Hámor, hanem igenis Besztercebánya. Erre bizonyítékok vannak. Így tudja ezt már Lambrecht Kálmán dr. is, az életrajz írója. Az ő feladata lesz — ha lehet — kifürkészni, mint és miért került az életrajzi adatokba Hámor? A terv tehát majd így módosul: „... Herman Ottó emlékére nyári pihenő helyén, Hámorban, ahol mégis annyit dolgozott, madárvédelmi telep alapítását kértük stb.” Ezt csak úgy megjegyeztem. Maradok Gödöllőn, 1915. október 23-án őszinte tisztelettel Gönczy Miklós.”

A mi lapunk ez ideig első számában közölt életrajz Breznóbányát mondja Herman Ottó szülőhelyének. Az ügyben nyilatkozattételre kérjük föl Lambrecht Kálmán dr. urat.

A beküldött füzet a Magyar Prot. Irodalmi Társaság népies kiadványának, a Koszorunak egy füzet 18 lapnyi terjedelemmel. Az életrajzot csinosan írta meg Gönczy Miklós és Herman Ottó elveit és írásait okosan használta fel arra, hogy a nép között a jót terjessze.

Egyesületünk 100 példányt vesz a füzetből, hogy választmányi tagjaink és szövetséges egyesületeink között kiosssa.

Egy füzet ára 8 fillér. Főbizományos Hornyánszky Viktor Budapest, Akadémia-utca 2.

Erőszakos borjútátás. Lapunk 1914. évi márciusi számában cikkben ismertettük e visszaélést és ellene tett lépéseinket. A székesfőváros környékéről vásárra behozott szopós borjúkat az eladók lisztrel kevert meleg vízzel erőszakosan itatják és tömők, hogy súlyban gyarapodjanak Pest-P.-S.-K.-K. vármegye alispánja kérelmünkre most két éve körrendeletben hívta föl a főszolgabírákat, polgármestereket és községi előjáróságokat e kihágás üldözésére. A székesfőváros X. ker. rendőrkapitánya négy vádlottat 30—30 K pénzbüntetésre ítelt. Az Országos Állatvédő Egyesület minderről jelentést tett a földművelésügyi miniszter úrnak, aki most egy újabb hasonló kihágásnak marasztaló ítéletét közölte egyesületünkkel. Ezzel kapcsolatban emlékezetébe hoztuk a miniszter urnak, hogy már többször kértük az állatvédelem törvényes szabályozását az állategészségügyi törvény keretében. (1058/1915.)

Egy lókinzó büntetése. A földművelésügyi miniszter úr tudomásul vétel végett leküldte egyesületünkhöz a következő lókinzás ügyiratait. Pizzighelli Kajetán, Liechtenstein uralk. herceg udvari titkára, f. é. április 4-én Budapesten járt és itt feljelentést tett egy fuvaros kocsis ellen. Erre a VI. kerületi kapitányság a kocsis két napi fogházra vagy 40 K pénzbüntetésre ítélte. Ezen ítéletről köszönetünk kifejezésével, a bécsi állatvédő egyesület útján, értesítettük Pizzighelli Kajetán udvari titkár urat, aki magyar nyelvű udvari levéllel válaszolt.

Bizony Emil hagyatéka. Legnagyobb sajnálattal jelentjük, hogy a Bizony-per a kir. kuria ítéletével az Országos Állatvédő Egyesületre nézve kedvezőtlenül záródott le. Az ügy legközelebbi választmányi gyűlésünk elé kerül és annak jelentése révén részletesen fogjuk értesíteni a közönséget a dolgról.

Kegyeletünk. Halottak napján, mint minden évben, úgy az idén is koszorúkat helyeztél el az Orsz. Állatvédő Egyesület elhunyt jótévőinek és pedig Röck Szilárdnak, Andrassy Dénes grófnak és nejének, Etlényi Lajosnak, Szeiff Bertának és Matildának, Szeiff Józsefnek és nejének sírjára.

Fromm Géza dr. ajándéka. Madárvédelmünk egyik lelkes apostola, dr. Fromm Géza a pétervásári (Heves-m.) kir. járásbíró 500 példányt küldött bérmentve a saját művének két füzetéből az Országos Állatvédő Egyesületnek ajándékba. Még 1907-ben és 1908-ban Ráckeven három füzetet bocsátott közre Fromm Géza dr. Madárvédelem címen. Az I. az állam, a társadalom és az egyesek madárvédelmi teendőiről, a II. a madarak és fák napjának megtartásáról, a III. a madárvédelmi mintatelepekről szól. Most az I. füzetből 180 és a II.-ből 320 példányt küldött egyesületünknek a szerző azzal a kívánsággal, hogy az I. füzetből 90, a II.-ből 160 példányt juttassunk el az Országos Állatvédő Egyesület adományaként a lábadozó katonáknak olvasmányul, a többit pedig használjuk föl belátásunk szerint. Tisztelt ügybarátainknak tehát kívánatra szívesen szolgálunk a füzetekből. Fogadja kitiűő régi hívünk ezen újabb áldozatáért ez uton is hálás köszönetünket.

Jutalmazó gyűjtés. Rauch György egyesületi alkalmazott jubileuma alkalmával még a következők küldtek adományokat: özv. Gróf Károlyi Alajosné és Lepter János 10—10 K, özv. Kolozsváry Károlyné gyűjtése 7.—, Fölker Józsefné, Kissling Rudolf, özv. Lőrinczer Ferenczné, dr. Gerenday György 5—5 K, báró Pongrácz Vinczéné, Benkes Ferenczné 4—4 K, özv. Treszler Károlyné 1 K. Az eddigi jutalmak összege: 249 K. 50 f.

Vegyünk Gyermechnaptárakat és ajándakozzuk a szegény gyermekeknek is! — 1 db. 10 f., 110 db. 10 K.

A szövetséges egyesületek köréből.

A Nyiregyházi Állatvédő Egyesülettől a következő sorokat vettük: Az „Állatvédelem“ legutóbbi számában személyemre vonatkozó elismerő közleményért hálás köszönet.

Bár a nagy társadalom is eléggé igénybe vesz, az állatvédelem ügyét sem hagyom el. Az emberek szíve ma minden irányban fogékonyabb, mint a háboru előtt. Ezért sikerült nekem tagokat gyűjtenem, sőt folytatnom. Csak nem kell kezünk összetennünk. Az 1916-iki Gyermechnaptárakból mutatványszámot Nyiregyházára senkinek ne tessenek küldeni. Én minden iskolát ellátok. Kár a bélyegért. Csak az 1100 darabot tessék kérem részemre elküldeni. A városnál is kieszközölöm, hogy hozasson ez évben.

Az ág. h. ev. elemi iskolákban a „fák-madarak“ napját május 1-én a városban 15 osztály együtt megtartotta az „Erzsébet“ ligetben, nagy közönség jelenlétében. A tanyán 12 osztályban minden tanító külön. Kubacska István titkár.

A Szombathelyi Állat- és Madárvédő Egyesülettől következő jelentést kaptuk: Tekintetes Elnökség! A f. évi 760. sz. alatti megkeresésükre van szerencsénk tisztelettel közölni, hogy a naptárak terjesztésében szívesen fogunk közreműködni. Megkeressük majd ez ügyben a város polgármesterét, az iskolákat s egyesületünk is nagyobb rendelést tesz. Megjegyzem itt, hogy a f. évi tagsági díjak beszedését nem merjük erőltetni, mert minden jel arra mutat, hogy a rémséges nehéz megélhetési viszonyok miatt a tagok elhagynak bennünket. Az „Állatvédelem“ f. évi előfizetési díjainak beküldése iránt már intézkedtünk. Kiváló tisztelettel, Szombathely, 1915. okt. 29. Ehen Gyula egy. elnök. Somogyi Ferenc titkár.

A Pozsonyi Állatvédő Egyesület érdemes titkára, Kováts Lajos dr. városi t. orvos, a háboru egész tartama alatt mint ezredorvos és valódi emberbarát teljesíti a legértékesebb szolgálatot. Az ezredorvos mostanában neje és gyermeke komoly megbetegedése miatt rövid ideig Pozsonyban időzött. Ez időből kelt leveléből a következőket idézzük: Én nov. 10-ig maradt itthon. Ezt az alkalmat felhasználom arra, hogy a madarak téli etetése iránt intézkedjem. Künn Orosz-Lengyelország hatalmas erdőiben sok szép órát a természet megfigyelésére használtam fel. Különösen emlékezetesek maradnak azok a szép napok, melyeket a cár őserdejében (Bialowieska) töltöttünk. Most értem csak igazán az ókor bölcsészeinek, vallásalapítóinak és a középkor remetéinek azon szokását, hogy visszavonulva az erdők, hegyek és barlangok magányába, ott elmélyedjenek a lét titokzatos problémájába.

A háboru költői jellegét az őstermészettel való, benső összeforrásban látom. S örömmel tapasztaltam azt is, hogy hírneves természettudósaink eszméi: „a természethez való közeledés, a benne megnyilatkozó örök és csodás összhangnak felismerése stb.“ gyakorlati megvalósítást nyertek. A világ több hatalmas nemzetének ifjúsága immár egy évnél tovább is testben és lélekben összeforrt a természettel.

Képzhetünk-e ennél csodásabb fejleményt? Népvándorlásnak nevezhetjük ezt. Az ifjúság színe-java eltávozott a nagyvárosokból s benépesítette az erdők magányát, hol eddig a vihar és zivatar viadalra kelt a hatalmas tölgyek és fenyvesek ezreivel. Felkerestük újra a szűz erdei földet, magunkba szívtuk a tiszta ozonodús levegőt.

Lehetetlen, hogy az így eltöltött hónapoknak ne legyen áldásos következménye. A világháborunak egyik gyümölcse eszméink diadala lesz.

Dr. Kováts Lajos.

A Hontvármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület nov. 15-én tartott rendes közgyűlésére és ez előtt tartott választmányi gyűlésére litografált meghívókat küldött szét Draskóczy Jenő kir. műszaki tanácsos, elnök. A választmányi és közgyűlésről szóló jelentést jövőre közöljük.

HIREK.

Dr. Kukuljevic József szerb hadifogoly. Az Országos Állatvédő Egyesületnek néhány év előtti buzgó titkára, dr. Kukuljevic József balatonszevi járási állatorvos — amint nejének leveléből hírlvü tettük — már mult évi dec 12-ike óta szerb hadifogságban van. „Hála Istennek, egészséges — írja a szenvedő hitves — de mint soraiból kiveszem, épenséggel nincs rózsás helyzetben. Köszönöm szíves részvétüket, igazán jól esik a tudat, hogy kedves ismerőseink osztoznak fájdalomban. Férjem még okt. 14-én írt Nisből, de hogy azóta hol van, arról sejtelmem sincs, csak a lapok híradása révén gyanítom, hogy Montenegróba hurcolták. Szegény még legutolsó lapján is arról ábrándozik, hogy karácsonyra hazajöhet; bár adná a jó Isten, de én nagyon félek attól, hogy az az ádáz, gyűlöletteljes vad nép elkeseredésében a szegény foglyokon tölti majd ki boszuját.“

Üdvözllet a harcterről. Vastagh Ferenc dunaföldvári jegyző lelkes üdvözlő sorokat küldött az Országos Állatvédő Egyesületnek orosz földről. Buzgó ügybarátunk Tolnamegyében nagy tevékenységet fejtett ki állatvédő egyesület alakítása érdekében. A tábori postai levelező-lap következőképp szól: „Mélyen tisztelt Főtitkár Ur! Az „Állatvédelem“ kedves sorait olvasgatván, szükségét érzem annak, hogy Főtitkár Urat felkeressem, s tiszteletteljes üdvözlömetet küldjem az O. Á. V. E.-nek! Hosszas hallgatásomból ugyanis az állatvédelem iránt mindenkor meleg érdeklődésem lanyhulására lehetne következtetni, holott itt is nem kisebb szeretettel vonzódom a közérdekű egyesületi eszmék- és célokhoz. Fenntartom magamnak a kedves kötelességet, hogy míg egyrészt itt orosz földön, az északi harctéren körzetemben is mindig ambícióval szolgáljam az állatvédelmet. Addig hazaérve, fokozott buzgalommal tevékenykedem a nemes célok elérése iránt. Fogadja igen tisztelt Főtitkár Ur kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. 1915. október 31-én. Vastagh Ferenc kadett (dunaföldvári jegyző).

Egy galamb kimentette a fiókait a tűzből. A Szegedi Friss Újság okt. 7-iki számából közöljük a következő megható esetet: A Széchenyi-téri nagy tüzeset alkalmával több érdekes mozzanatnak voltunk tanúi. A legmegindítóbb jelenet azonban egy anyaggalamb önfeláldozó tette volt. A palota tornya alatt évek óta galambok fészkeltek. Amikor a palota Vár-utcai tetején láng csapott ki és villámgyorsan harapózott, a galambok rémülten röppentek ki és az égő tető felett keringtek. Csakhamar a torony is lángolt s a különféle ércanyagok miatt minden színben ragyogott. A hőség mind nagyobbá vált, ugyanarra, hogy a galambok is ott hagyták az égő palotát és elrepültek. Csupán egy galamb maradt a helyszínen felett és kitartóan röpködött. Az emberek ezrei már csak azt a galambot figyelték. A posta tetejére kapaszkodott tűzoltók és utászok a környék emeleti ablakaiban megjelent fejek érdeklődéssel várták, mi történik a torony körül keringő galambbal. S az emberek szíve részvétellel szorult össze s felkiáltottak, midőn a galamb hirtelen kanyarodással bevetette magát az égő toronyba.

— A galamb, nézzék a galambot, bent ég! — kiáltották s egyik-másik nő szeméi megteltek könnyel.

Alig egy-két pillanat múlva azonban újra megjelent a galamb: nehezen, fáradtan repült, mintha kábult volna. De nem, összeszedte magát és a posta teteje felé tört előre, föl, — nem egyedül: a szájában egy galambfiókat cipelt. S megérkezett drága terhével a főposta tetejére, ott letette, turbékolta, a kicsi élt. Az anyaggalamb pedig otthagya a megmentett fiókat, újra, nyilegyenesen berepült a toronyba.

— Hanem most már vége, bent ég! — adták szájról-szájra,

s mindenki oda nézett, ahol a galamb eltűnt. A galamb azonban épségben repült ki és ismét megjelent, szájában a második galambfiókkal, ezt is megmentette, ezt is a főposta tetejére vitte. Aztán ott maradt fiókaival, melyeket élete kockáztatásával kimentett az égő házból.

A Vörös Csillag előzményei. Németországban a „Pferdeschutzvereinigung über ganz Deutschland“ és a „Berliner Tier-schutzverein“ az 1912. évben mozgalmat indítottak abból a célból, hogy a genfi nemzetközi Vörös Kereszt egyezmény a hadi szolgálatra alkalmazott lovakra is kiterjesszék. Nevezett egyesületek a birodalmi tanácshoz intézett kérvényíveket köröztettek egész Németországban, melyek 15409 aláírással érkeztek vissza. A kérvény lényege az, hogy a német kormány a legközelebbi hági konferencia alkalmával tegyen indítványt az iránt, hogy minden állam gondoskodjék arról, hogy az ütközetekben menthetetlenül megsérült lovak haladék nélkül kivégezzenek. Hasonló kérelmet a svájci és belga állatvédő egyesületek is intéztek kormányaikhoz. Az O. Á. V. E. választmánya és a M. Á. V. E. Sz. végrehajtóbizottsága annak idején kimondta, hogy szintén tesz lépést a mondott irányban. Ezek voltak a „Vörös Csillag“ szövetség megalakulásának előzményei. m. M.

A Vörös Csillag értekezletéről. A németországi állatvédő egyesületek nagy része azért nem járult a Vörös Csillag szövetség alakításához, mert az időt rosszul választottnak tekintette. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy a genfi központi bizottság eljárásának alakiságával sincsenek megelégedve. Idézik a Schweizer Tierfreund jelentését, a június 24-én tartott értekezletről és megalakulásról. E jelentés szerint az értekezlet elnöke nem jelentette be, mely testületek vagy államok vannak képviselve. Nem lett megállapítva az sem, hogy a szavazás államok vagy testületek szerint történjék. Azért mégis történt szavazás és az alapszabály tervezet 24 szavazattal 9 ellenében fogadtatott el. E fontos aktusnál a felemelt kezeket számlálták meg és pedig mint az említett lap megjegyzi, a teremben még vagy száz ur és hölgy volt jelen.

Lóhiány Franciaországban. A „Schweizer Pferdeschutz Zeitung“ egyik 3 év előtti híre szerint Franciaországban a lovak száma a szükségletet ki nem elégíti. Nincs elég ló a szállítás ellátására és hadicélokra sem. De leginkább a lóhus fogyasztás terén válik a hiány érezhetővé. A szóbanforgó folyóirat adatai szerint Párisban már csak 6000, Franciaországban 200.000 ló kerül levágásra, holott a fogyasztás évi 700.000 darabot igényelne.

KÜLÖNFÉLÉK.

A kutyák lábainak gondozása oly fontos, hogy érdemes arról néhány szóval megemlékezni. Kutyáink lábainak kellő gondozása emeli az állatok szépségét, egészségét és használati értékét. Első feltétel a lábak tisztán tartása. Ez felette fontos kivált azokra nézve, melyek künn a szabadban mozognak. Ha a kutya néha órákig porban vagy sárban futkározott, gondoskodni kellene arról, hogy lábai megtisztogattassanak, amit pontossággal langyos szappanos vízzel kell végezni. Ha kell, szivacs és kefe is alkalmazandó. Gondos száraz törlés után a kutya meghüléstől megóvándó. Ez kivált a gyöngébb fajtájú kutyákról áll, melyek kivált hűvös napokon csak a kellő óvatosság szemmel tartása mellett mosdatatók vagy fűrésztetők.

A kutyák körmeit sem helyes túl hosszúra nyúlni engedni. Elegendő mozgásban részesülő kutyáknál a körmök természet-szerűleg lekopnak és azért leginkább csak azoknál a kutyáknál kell a körmököt gondozni, melyek keveset mozognak a szabad-

ban. A túlságos hosszúvú induló körmök megkurtítására egy finom fűrész és ráspolyt kell használni. Ügyelni kell arra, hogy a körmököt ne túlságosan kurtítsuk meg, mert ezáltal az állatoknak fájdalmat, sőt sebeket okozhatunk.

A kutyák ok nélküli ugatása ellen a bécsi „Tierfreund“ szerint Helly tanár az ajánlja, hogy a kutyát, ha minden alapos ok nélkül ugat, jókora vizsugárral megfecskenedezzük. Helly tanár úgy mondja, hogy a kutya csakhamar reá jön, hogy miért részeseül a néki nem kellemes elbánásban és elszokik az alkalmatlan ugatástól. Helly szerint az eljárás a fiatal kutyáknál is alkalmazható. Természetesen nagyon kell ügyelni arra, hogy csak akkor alkalmazzuk eljárásunkat, midőn az ugatás csakugyan minden ok nélkül való.

A baromfi gondozása télen. Akinek módjában áll, hogy baromfiótlját hozzáépítse a marhaistállóhoz, az könnyen elérheti, hogy a baromfióban állandó és kellemes legyen a hőmérséklet. Mindössze a falon kell egy ablaknyi nyílást vágni melyet ráccsal lát el. Ha a baromfiótlak összeépítése az istállóval akadályokba ütközik, más uton kell a kellő hőmérséklet fenntartásáról gondoskodni. Így lehet kettős falat huzni vagy a falat betéttel ellátni. Az ól fűtése elkerülendő és legfeljebb csak kivételképen igen nagy hidegben történhetik meg. Elégé biztosítja a meleget többek közt az alom is, ha 10–15 cm. lótrágyát és e fölé tőzeget szórunk a padlóra. Ha elég magas az ól, célszerű ideiglenes közbülső tetővel ellátni, körülbelül egy ölnyi magasban a padlótól; ez is köti a meleget és a melegebb idő beálltával ismét eltávolítható. Az etetésre vonatkozólag az a szabály álljon, hogy pótoljuk mindazt, amit az aprójószág a szabadban találni szokott, de a hó és a fagy miatt nem találhat meg. A lágytakarmány (gőzölt buza-korpa zuzott burgonyával és husliszttal keverve) melegen etetendő; a szemestakarmányhoz több kukoricát lehet keverni. A zöldtakarmány pótlására répát vagy káposztát lehet fölakasztani az ólban oly magasságban, hogy egy kis mozgással elérhesse és csipkedhesse a jószág. Nem kell túlságosan korán a szabadba engedni a baromfi, inkább csak a késő délelőtti és déli órákban, nehogy a fagy kárt okozzon az állományban. Kellő gondossággal ápolva, mentek lesznek a baromfiak a betegségekől és bővebb tojáshozalommal kárpótolják a gondozásukkal járó csekély fáradságot („Állatbiztosítás.“)

Bányában dolgozó állatok védelme. A vasárnap szünet érdekében fennálló nemzetközi egyesület német osztályának elnöke, Dr. Kirschenheim heidbergi tanár egy német szakfolyóiratban követendő példa gyanánt felemlíti, hogy Pennsylvániában a bányában alkalmazott igás öszvéreket minden vasárnapon felhosszabbítják a bányákból, hogy szabad levegőhöz jussanak és meg ne vakuljanak. Mikor Angliában pár év előtt a nagyméretű szénbányász sztrájk volt, az akkor közölt adatokból kitűnt, hogy Angliában a bányász lovakat csak igen ritkán, vagy sohasem viszik levegőre.

A kozák ló. Busch Paula, az ismert cirkuszigazgató leánya, egy német folyóiratban a kozák lóról közöl csevegést. Miután megemlítette a kozák lónak tartás dolgában való igénytelenségét, azt írja, hogy ez a ló akkor ismerkedik meg az emberrel, midőn a vad ménesből lassóval befogják. A lassóval a ló első lábait hurkolják meg, hogy a ló azonnal földre bukjk. Ekkor reá térdelnek és fektében felnyergelik és kantározzák. Most a lovas merőlegesen szétterpesztett lábakkal a nyereg fölé áll, a lovat eleresztik és ez bösz indulattal felugrik. Természetesen a ló a legképtelenebb és legszilajabb ugrásokkal igyekszik megszabadulni a szokatlan teherrel, a szorító nyeregtől és a lovastól, akit feje fölött szeretne ledobni. A lovas egyelőre a nyeregbe kapaszkodik, mert kantárral még nem boldogulhat. Hagyja a lovat ugrádozni, míg belefárad és kezelhető lesz. Most a lovas ostarával erős csapást mér a lóra, úgy, hogy ez ismét dühösen neki iramodik. Ha e száguldás közben ellankad, a lovas mindannyiszor kegyetlen ostarózással újra vágatásra bírja. Ezt az eljárást a lovas ismétli mindaddig, míg a ló kiizzadva teljesen kimerült és

tovamenni nem bír. Most a lovas leszáll, a lovat megvergeti és istállóba vezeti. A ló, mellyel így elbántak, csakhamar elszokik attól, hogy a lovas terázni igyekezzék. És ha csak némileg enged a kantárnak, akkor a kozák ló idomítása be van fejezve.

A lovak nyelvérzéke. Egy müncheni lapban értekezés jelent meg arról, hogy az állatok mennyire képesek a beszédet megérteni. Erre a közleményre a lapnak egy berlini olvasója levelet írt, melyben elmondja, hogy ő versenyló istállóinak tulajdonosa és azt tapasztalta, hogy telivér lovak, melyek Angliából vagy Franciaországból importáltak, láthatólag reagáltak arra, ha angolul vagy franciául beszélő egyének léptek az istállóba. A lovak füliüket hegyezték és csendes nyertést hallattak. Állítólag nagyobb étvágyal is ettek, ha francia vagy angol beszédű alkalmazott adta elbük az eleséget.

A varangos béka megbecsülése. Hollandiában nemcsak megbecsülik, persze elsősorban a kertészek, hanem meg is fizetik a káros rovarok ezen erélyes irtóját; darabjáért I márkát, sőt többet is fizetnek. A varangos béka leginkább a káros éjjeli csigákat irtja, melyek némelykor a vetésekben is igen nagy kárt tesznek.

Denevérek az egészségügy szolgálatában. San Antonion (Texas) egy tíz méter magas nagy fabódét emeltek, mely csupa léces állványokkal van megtöltve. Ez az épület vagy tízezer denevérenek ad szállást, mely denevérek a moszkítókat nagy tömegeit pusztítják és ez által nagyban csökkentik a moszkítókat útján terjesztett kivált malária betegségek számát.

Papagály és repülőgép. A „Frankfurter Zeitung“ szerint a Loretto-hegy melletti Freiburgban egy laptudósító papagály repülőgép közeledését jóval előbb megérzi, mielőtt azt bárki észrevenné. A papagály ilyenkor különös hangot hallat és ha a papagály tulajdonosa a madárnak rettegő tekintetét követve, távcsővel keresi a repülőgépet, ezt jóval előbb megtalálja, mielőtt a repülőgépek támadására rendelt ágyútelep tudomást venne a gép közeledtéről.

Cooper híres angol író, a „Börharisnya“ elbeszélések szerzője, az állatvédő egyesületek feladatáról úgy nyilatkozott, hogy az nemcsak az állatok megvédésére szorítkozik, hanem inkább abból áll, hogy az állatvédelem révén a nép jellemét irányítsa, az egyént erkölcsileg emelje és így magát a népet nemesbítse.

Lópata-saruk. A Gerisches Tageblatt szerint az ottani állatvédő egyesület igen szép sikert ért el az általa terjesztett lópata-saruk által, melyeknek célja az, hogy elesett lovak patáira gyorsan alkalmazva azok felállítását elősegítsék. A rendőrség elrendelte, hogy ilyen patasáruval minden lófogat vezetője el legyen látva, hogy ha kell, a sarú kéznél legyen. — vi —

A természetvédelem sikertelensége Amerikában. Az északamerikai Egyesült Államok tudvalevőleg évek előtt igen nagy költséggel létesítették a Yellowstone-park néven ismert óriási területű és kiváló természeti szépségekben bővelkedő természetvédő telepet. A telep egyik főcélja az volt, hogy az oktan kapzság következtében kihalófélben lévő bölényeknek menhelyt nyújtson. A Yellowstone-parkban tartott bölénynyáj 20 évvel ezelőtt vagy 400 darabból állott. Ez a szám leapedt azóta vagy 12 darabra. A hatóság ezt az apadást a vadászoknak tulajdonítja és azért új telepet keres, mely távolságánál fogva a vadörzök ellen biztosítást nyújtson. — yi —

Hámozott zabbal etessük a madarakat. Zuckermann Ede kereskedő, az O. Á. V. E. tagja ajánlja, hogy a nyers zabot áztassuk meg estétől reggelig, délelőtt az ebédfőzés közben szárítsuk meg a tűzhely közelében, este pedig hámozzuk ki, mint a zöld babot, hüvelyből. Így olcsó télieledelt adhatunk hasznos énekeseinknek.

A berni kanton öt állatvédő egyesülete közös füzetben adta ki három évről szóló jelentését. Az értesítőt alkalmilag bővebben ismertetjük.

Mozgófényképek érdekében üzött állatkínzás. Nem is állatkínzásról, hanem durva kegyetlenségről van szó. Párisi művészek, akik egy hatásos mozgófényképjelenetre vadásztak, néhány évvel ezelőtt készülékeikkel csapatoztól kirándultak Groix szigetére, magukkal vivén egy kocsit és egy lovat. Nem azért, hogy az erre egyébként is alkalmatlan területen kocsikázzanak, hanem azért, hogy ló és kocsi szédítő magasságból a kiálló sziklákba üfődve, a mely szakadéka zuhanjanak és szétzúzódnak, hogy ez az izgató jelenet azután fényképezés útján a mozgófénykép-színházak műsorát gazdagítsa Groix sziget lakói, egyszerű földművelők, nem méltányolták eléggé a művészek nemes szándékát és tiltakoztak a szándék kivitele ellen azzal a fenyegetéssel, hogy a fényképező készülékeket a tengerbe dobálják. A művészek elvonultak és végre Lorient közelében Courégan mellett egy elhagyott helyre bukkantak, mely kegyetlen céljaiknak megfelelt. Nem a művészek az egyedüli bűnösök, hanem részes abban a közönség is, melynek apraja-nagyja mindig izgatóbb kedvtelésre vágyik. A lapok nemrég tettek említést arról, hogy a kinematográf érdekében egy egész lakóházat felgyújtottak, hogy a tűzvész és a menekülő emberek borzalmas látványát is a szórakozás céljaira értékesítsék. Ezek után nincs mit csodálkoznunk azon, hogy a párisi művészek egy szegény lovat akartak feláldozni.

(y-i-)

Kiméljük — kivált a téli zord időben — igavonó állatainkat!

Téli vasalásról, takarókról gondoskodjunk!

A madarak etetéséről se feledkezzünk meg!

A tutajosok.

A megáradt, örvénylő Vágon három tutaj ereszkedett lefelé. Szaporán haladtak tova a hullámokon, sodorta őket a nagy tavaszi áradat, mely fel-fel csapott a tutajok szélére. Recsegett a tutajosok kezében a kormánylapát, melyet erősen és ügyesen kellett tartaniuk, nehogy elragadja őket az örvény. Nagy örömmel látták a nagykalapos tótok a trencsényi vár büszke, égnek meredő tornyait kibontakozni a szürkületben, mivel így már közel voltak az éji pihenőhöz a Trencsén alatti kis füzes szigethez. — Egy két csapással sietteték hát a tutaj gyorsaságát, hogy mielőbb lepihentessék fáradt tagjaikat, mert bizony régen volt az, amikor elindultak Bicscséről, és soká lesz még, amikor Komáromba érkeznek . . . Áthaladtak a vasuti hid alatt . . .

Túl a hidon az egyik főpillér irányában valami kis ficánkoló állatka dobálódzott a vizen. Kétségbeesett nyivákoló hangját feljűk vitte a hirtelen támadt szél. Egy szegény vézna kutyácska evickélt a vízben, melybe, hogy, hogy nem, beleesett és most a végít járta. Amint az első tutaj kormányosa ezt észre vette, rögtön feljű fordította a tutajt, hogy segítségére siessen a fuldokló kis kutyának. Hiába dolgozott ez ellen a társa, hogy így meg úgy, inkább mennének már és kötnének ki, mint hogy ezzel a kis fűreggel vesződjenek. Minden ellenvetés dacára kihúzta a kormányos a féldöglött kutyát a tutajra és aztán utána siettek már messze járó társaiknak. A remegő kutya pedig kezdette kiközhögni a lenyelt vizet és lassanként magához tért. A tutaj áthaladt a második hid alatt is és odaért a szigethez. A másik

két tutaj már ki volt kötve, s gazdáik már hozzá is fogtak a falatozáshoz. Siettek ezzel valamennyien, mivel már későre járt az idő és még a városba is be kellett menniök, ahonnan csak reggelre térnek majd vissza. Elvégezték hát dolgukat a szigeten, kijelöltek egyet maguk közül, aki ott marad és vigyáz a tutajokra, az éjjel azután megindultak a város felé.

Ugy hozta magával a véletlen, hogy éppen az a tutajos maradt őrzőül a tutajoknál, aki olyan nagyon ellene volt a kis kutya megmentésének . . .

Korom sötét volt, sűrű felhők takarták el az eget s csak a közeli város lámpái és a még pislogó tűz lövelt egy két sugarat a vak sötétbe. A fáradt tutajos beburkolódzva aludta az igazak álmát, a kis kutya pedig reszkető testével ébren volt, mintha érezt volna, hogy neki még fontos dolgot kell véghez vinnie ezen az éjszakán, mintha sejtette volna, hogy itt az idő és alkalom megmentésének meghálálására.

Éber figyelemmel nézett hát bele az éjszakába. Idegesen mozgatta füleit a zúgó habok morajlására, mely mindinkább nőtt és vad harsonává fajult. A tutajos pedig nem hallott semmit, aludt tovább. Hihetetlen gyorsasággal kezdtek a hullámok felülemelkedni a szigeten, melynek jó része már víz alatt volt. A veszély olyan nagy volt, hogy félni lehetett attól, hogy az ár elszakítja a parttól a tutajt és elsodorja azt a létrát is, mely a hidnak támasztva egyedüli útja a menekvésnek. És a tutajos még mindig aludt. Hanem ekkor megmozdult a kis kutya kinosan vonszolta fájó testét, oda ment az alvó emberhez s beleharapott a lábába. Az pedig jóízű álmából felzavarva először nem tudta mire vélni a dolgot, hallotta a habok morajlását és látta maga előtt a szükölő kis kutyát, egyszerre megértett mindent. Ölébe ragadta a kis megmentőt s lelkében különös érzéssel rohant a létra felé. Fuldokolva, rohanva futott fel a létrán és felérve neki dőlt a hid karfájának. A következő pillanatban pedig rémes csattanással szakította el az ár a létrát, mely neki vágódva a hidpillérnek darabokra tört. A tutajos pedig még mindig ölében tartva a kis kutyát, támolyogva indult be a városba társai után. Zokogva mondta el nekik, hogy minden minden elpusztult; és hogy ő mégis itt van, azt csak ennek a kis kutyának köszönheti. Annak a kis kutyának, melynek megmentését éppen ő ellenezte. Karjaiba zárta a remegő állatot és örök fogadalmat tett, hogy az állatokat ezentúl, ahol csak lehet és amennyire csak tőle telik, védeni fogja.

Belátta most már azt, hogy az állatok ezt megérdemlik, mert hiszen gyakran hálásabbak, mint az emberek.

Ifj. Rózsavölgyi László.

PÖSTYÉN ma már kettős fogalom.

1. Hires iszapforrások csusz-, köszvény eseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak. 2. Kétünőben felszerelt hideggyógyintézetében neurasztémiák, szivbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen-nyáron nyitva. Az Orsz. Állatvédő Egyesület tagjai utalvány alapján kedvezményben részesülnek. Felvilágosítást nyújt a **Fürdőigazgatóság.**

Felölős szerkesztő FODOR ÁRPÁD tanár, főtítká.

Neuwald Illés utódai könyvnyomda Budapest.